

برخی از مسمومیت ها ممکن است عوارض ناگوار و خیران ناپذیری را در فرد مسموم ایجاد نمایند، بنابراین باید از بروز مسمومیت پیشگیری نمود

مهمترین راههای ورود سموم به بدن راه خوراکی، تنفسی، پوستی و تزریقی است. لحظات اولیه پس از بروز مسمومیت، برای تجاوت فرد مسموم حیاتی می باشد. بنابراین بلافاصله پس از برخورد با موارد مسمومیت جهت دریافت اطلاعات صحیح با شماره تلفن ۱۴۹۰ یا ۱۹۰ و یا ۱۱۵ تماس بگیرید.

ایجاد استفراغ در فرد مسموم، همیشه بهترین راه خارج کردن سم از بدن نیست. همچنین باید از خوردن مایعات به فرد مسمومی که بیهوش می باشد، خودداری تمایز.

مسمومیت ناشی از داروها و مواد مخدر

شایعترین علت بروز مسمومیت در جهان، مصرف داروها بیش از مقادیر درمانی می باشد. بهترین کار برای پیشگیری از خوردن دوز تکراری دارو، یادداشت کردن دفعات مصرف دارو می باشد.

بروز مسمومیت توسط برخی از داروها هرچند ممکن است منجر به مرگ نگردد ولی مقادیر بالای این داروها می توانند منجر به صدمات دائمی کبد و کلیه فرد مسموم شود.

همیشه داروها را مطابق با توصیه پزشک یا داروساز مصرف نمایید. در برخورد با فرد مسموم غیر هوشیاری که در کنارش بسته های داروی خورده شده وجود دارد، ضمن حفظ خونسردی خود و عدم القاء استفراغ در این فرد، بسته های دارویی را همراه بیمار به بیمارستان ببرید.

فراورده های قلبی تمجیزک و تورجیزک، ته تنها سبب ترک اعتیاد نمی شوند بلکه در اغلب آنها مواد سمی و کشنده وجود دارد. سکنه های قلبی و مغزی، تشنج، تارسایی کبد، کلیه و تخریب سلولهای مغزی و عضلاتی از عوارض مسمومیت با قرص اکستازی و شیشه می باشند.

آیا می دانید مصرف همزمان مواد مخدر با برخی از داروهای خواب آور و آرام بخش می تواند سبب بروز مسمومیت های شدید و حتی مرگ در فرد مصرف کننده گردد؟

بروز مسمومیت ها در کودکان

مواد شیمیایی، شوینده و سمی کشنده را از منزل در کمدهای دارای قفل و دور از دید و دسترسی کودکان قرار دهید. بلع باطری در کودکان می تواند با عوارض جدی همراه باشد. در این موارد کودک را سریعاً به یک مرکز درمانی منتقل کنید. از نگهداری شربت متادون در داخل یخچال و در کنار بقیه نوشیدنی ها خودداری نمایید.

مسمومیت اتفاقی در اثر بلع تفت در کودکان بسیار خطرناک است. در صورت بلع تفت توسط کودک هر چه سریع تر او را به نزدیک ترین مرکز درمانی منتقل نمایید. اگر کودکی تفت را بلعد کشنده نیست ولی اگر کودک وادار به استفراغ شود این امر می تواند منجر به مرگ وی شود.

مسمومیت با گاز منوکسید کربن

منوکسید کربن گازی بی رنگ، بی بو و بدون طعم و غیر محرک است که در اثر سوختن ناقص سوخت ها حاصل می شود. علائم تماس طولانی با منوکسید کربن، سردرد، گیجی، ضریان شدید شقیقه ها، وزوز گوش و خواب آلودگی می باشد. در ادامه تعابین، فرد مسموم دچار تهوع، استفراغ، تبش قلب، کاهش هوشیاری، آسیب دائمی عصبی، کما و مرگ شود. سرد بودن نوبه دودکش بخاری، دلیل بر خارج شدن دود و گاز سمی می باشد. استفاده از آب گرمکن نفتی یا گازی و با دستگاه پکیج در داخل محیط حمام و یا محیطهای کوچک درسته می تواند منجر به سوخت ناقص و مسمومیت با گاز شود.

مسمومیت های ناشی از مواد غذایی و گیاهان سمی

از مصرف کنسروهایی که در قوطی آنها آثار نشت، برآمدگی و فرو رفتگی و رنگ زدگی مشاهده می شود خودداری کنید. نوعی از مسمومیت غذایی موسوم به " بوتولیسم " از کشنده ترین انواع مسمومیت هاست. این سم در مواد غذایی که در شرایط نامناسب و غیر بهداشتی تهیه و نگهداری شوند ایجاد می شود. علائم آن به صورت تاری دید، دوبینی، افتادگی پلک، عدم توانایی حرکتی، سختی در بلع، اختلال تکلم و بیوست ظاهر می شود.

آیا می دانید اسپهال یکی از علائم در بسیاری از مسمومیت های غذایی است؟

مسمومیت با گیاهاتی مانند خرزهره، دقن باخیا، گل انگشترانه، آزالیا، شوکران و کرجک می تواند کشنده باشد.

مسمومیت با قارچ های سمی بسیار خطرناک است. از مصرف قارچ هایی که نوع آنها را نمی شناسید جداً خودداری کنید.

برخی از داروهای گیاهی در صورت مصرف بیش از حد یا تلجعا می توانند مسمومیت های منجر به مرگ ایجاد نمایند.

بخور اوکالیپتوس در صورتیکه به اشتباه خورده شود، حتی در مقادیر کم (یک قاشق) می تواند کشنده باشد. از القای استفراغ در مسمومیت با این فراورده خودداری نموده و مصدوم را سریعاً به بیمارستان منتقل نمایید.

مسمومیت با سموم دفع آفات و مواد شیمیایی و شوینده

در هنگام استفاده از فراورده های شیمیایی و سموم مختلف، برچسب روی بسته بندی را مطالعه نموده سپس مصرف نمایید. در هنگام استفاده از مواد شیمیایی و فراورده های شوینده و پاک کننده پنجره ها را باز کنید تا هوا به خوبی در محیط جریان داشته باشد.

از اختلاط مواد شیمیایی مانند جوهر تمک و جرم بر با فراورده های سفید کننده جداً خودداری کنید بخارات و گازهای ناشی از این اختلال بسیار سمی و خفه کننده می باشد. در صورت تماس سموم دفع آفات با پوست، ناحیه آلوده را با مقادیر فراوان آب و صابون شستشو دهید. علائم و تشنه های مسمومیت با برخی از سموم می تواند به صورت تاخیری ظاهر شود.

در صورت تماس پوست و یا چشم با مواد اسیدی و یا قلیایی، پوست و چشم را با مقادیر فراوان آب شستشو داده و هرگز از مواد قلیایی و یا اسیدی جهت خنثی سازی استفاده نکنید.

در صورت بلع مواد با خاصیت خورندگی مانند اسیدها و قلیاها، هرگز بیمار را وادار به استفراغ نکنید. این کار می تواند سبب وخیم شدن وضع بیمار گردد.

در منازل قدیمی، لوله های آب سربی و رنگ مورد استفاده در چارچوب و دیوار که حاوی سرب است می تواند منجر به مسمومیت با سرب شود. مسمومیت با سرب می تواند از طریق تنفس و با خوردن ذرات معلق سرب موجود در هوا، خاک و یا آب صورت گیرد.

برخی از لوازم آرایش خصوصاً غیر استاندارد و حتی سرب، حاوی مقادیر بالای سرب می باشند که لازم است از مصرف آنها خودداری کنید.

منبع: ستاد مرکزی اطلاع رسانی داروها و سموم، سازمان غذا و دارو تهیه و تنظیم: دکتر پرویا عطایی سعیدی

دانشگاه علوم پزشکی تهران واحد تحقیق و توسعه معاونت غذا و دارو

آشنایی با انواع مسمومیت ها و راهکارهای پیشگیری از وقوع آنها